

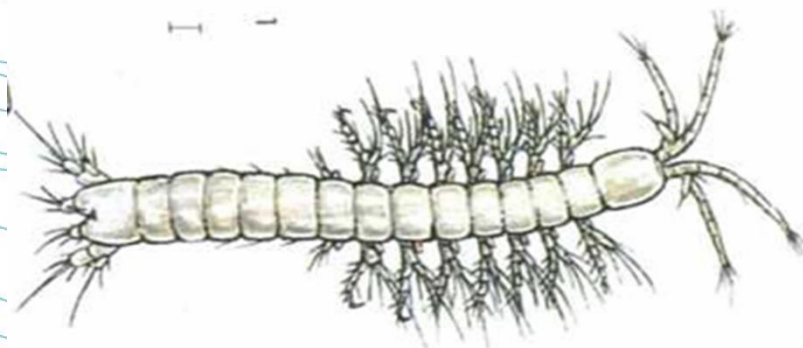
Michal Bílý

VÚV
TGM

Projekt GRACE
Společně využívané podzemní vody na česko- saském pomezí

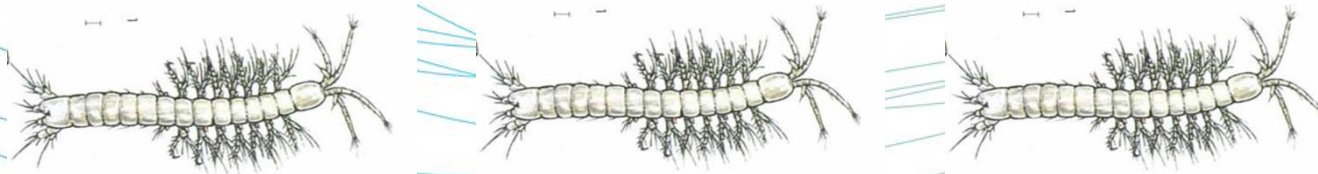
Dílčí úkol 06

Fauna podzemních vod

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Prostředí podzemních vod

Prostředí podzemních vod:

BEZE SVĚTLA

KONSTANTNÍ TEPLOTA (U NÁS OKOLO 10°C)

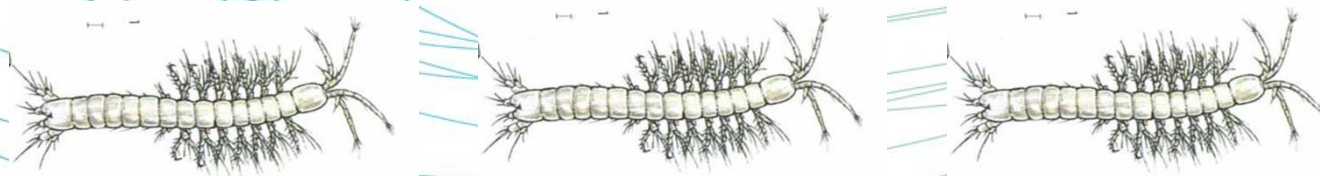
NEDOSTATEK POTRAVY

MÁLO ROZP. KYSLÍKU

NĚKDY VELKÉ MNOŽSTVÍ MINERÁL. LÁTEK

(NAD 1 G/L- MINERÁLNÍ VODY)

Co je fauna podzemních vod ?

Organismy podzemních vod - **STYGOBIONTI**

autotrofové: chemotrofní bakterie

heterotrofové: živočichové („stygofauna“):

- koryši
- kroužkovci
(- ploštěnci)

Koryš supiny Amphipoda

rozměry: často pod 1 mm, i někdy více

Blešivec studniční (*Niphargus aquilex*)

Jde o typického živočicha podzemních vod.

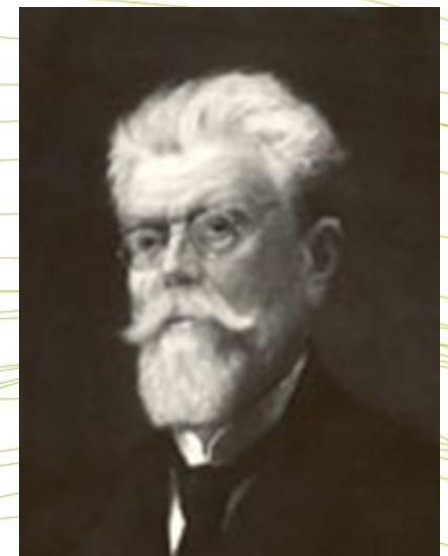
Foto: H.J. Hahn

Bezkrunýřka (*Bathynella natans*)

Objevitel: Prof. František Vejdovský (1849 -1932)

foto: Z. Viřňovská

Plazivka *Arcticocamptus rhaeticus*

0,5 mm, typická fauna pramenných vývěřů

foto A. Fuchs.

Máloštětinatec *Troglochaetus beranecki*
(0,7 mm)

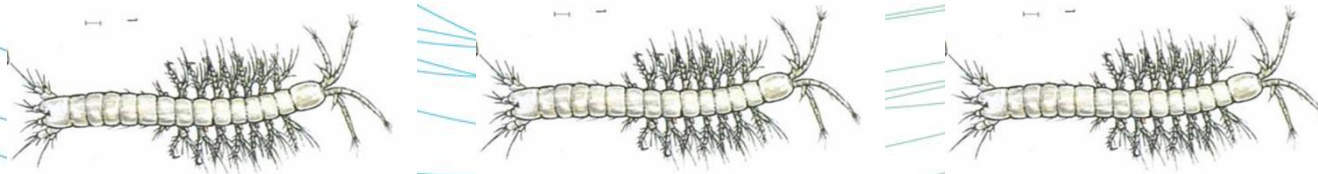

Ploštěnka *Crenobia alpina*

5 mm, typická fauna pramenných vývěřů

foto M. Bílý

Jak lze získat vzorky fauny podzemních vod ?

1) Vrty

- hydrogeologické
- pozorovací
- vodárenské

optimální hloubka vrtu : do 20 m
obsah kyslíku: min. 1 mg/
aktuálně nevyužívané, nečerpané

vrt: nikoli přirozené prostředí pro
stygofaunu, ale „past“ kde živočichové
mohou přežívat

Různé typy a stavy zachovalosti vrtů

Různé typy a stavy zachovalosti vrtů

Odběr vzorků fauny
z vrtů

Odběr vzorků fauny z vrtů

Odběr vzorků fauny z vrtů

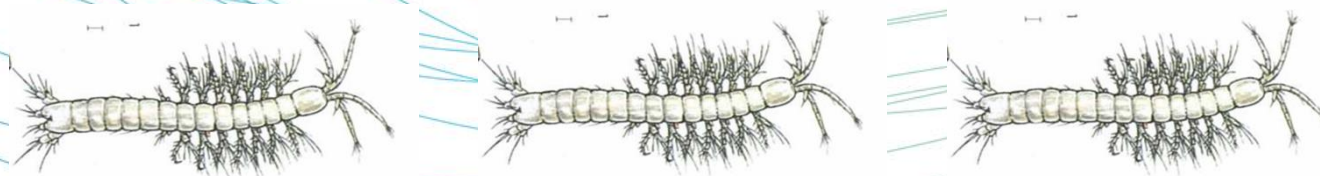
2) prameny

3) studny

Cíl a postup studie

Cíl

Získat informace o oživení podzemních vod sledované oblasti

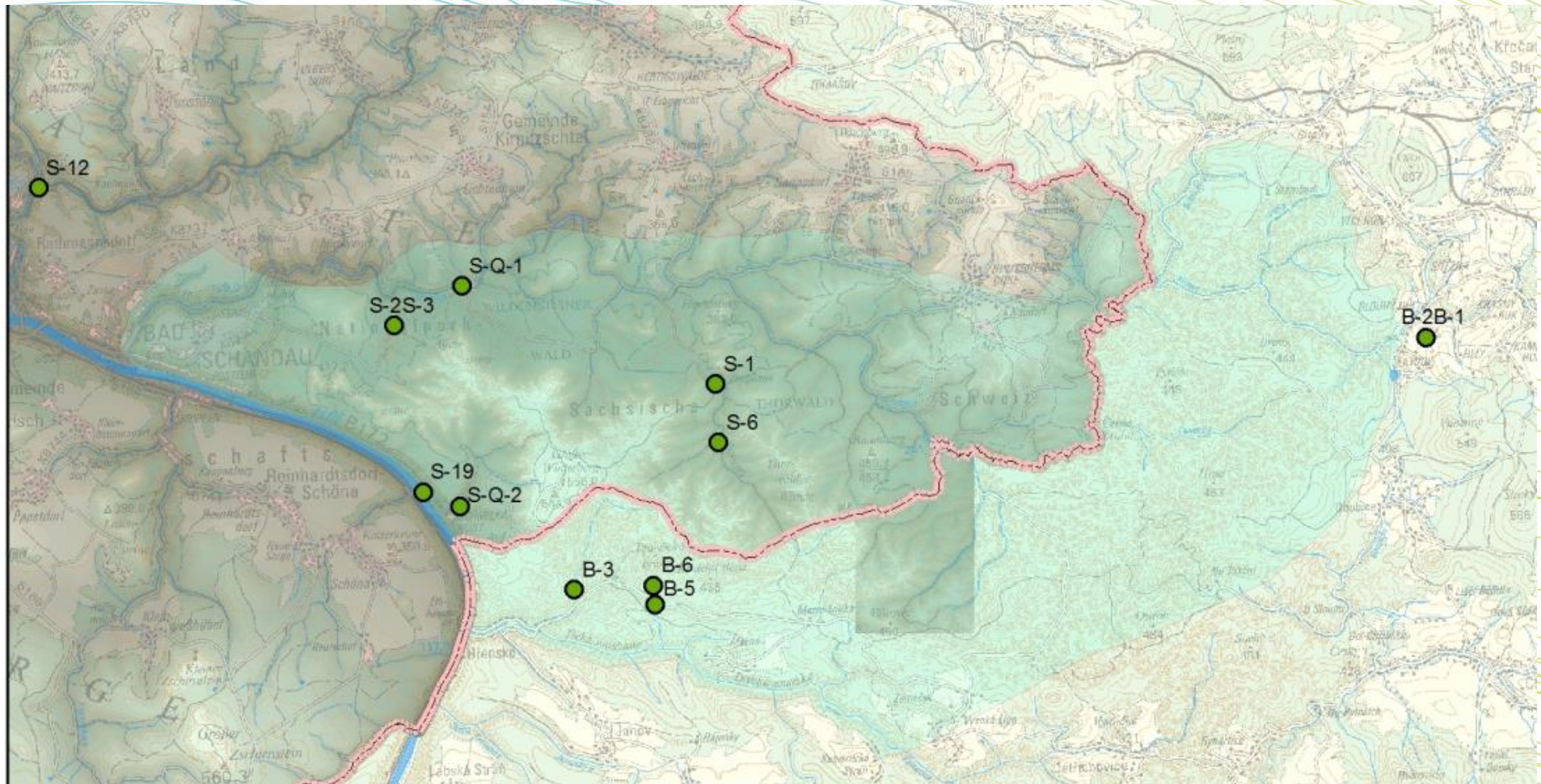
Postup

- Během jara a léta 2012 – vymapovány vrty ve zkoumaných oblastech (několik desítek)
- Získání technických údajů o vrtech a zajištění jejich přístupnosti
- Následně vytipováno 21 potenciálně vhodných lokalit
  - Září/říjen 2012: proveden 1. odběr
  - Leden 2013: proveden 2. odběr
  - Duben 2013: proveden 3. odběr
- Pro nedostatek vhodných vrtů použity i některé prameny a studny

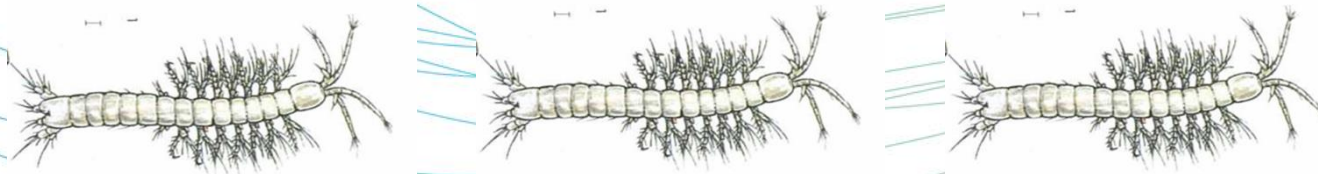
Použitá odběrová místa

1	S-1	Alter Brunnen Zeughaus	Kirnitzsch_D
2	S-2	Nasser Grund (50516023)	Kirnitzsch_D
3	S-3	Nasser Grund (50516024)	Kirnitzsch_D
4	S-6	Richterschlüchte (50516004)	Kirnitzsch_D
5	S-9	Nasser Grund (50516026)	Kirnitzsch_D
6	S-12	3/81o Porschdorf	Kirnitzsch_D
7	S-Q-1	Richter's Born (50512760)	Kirnitzsch_D
8	S-Q-2	Ilmenquelle (51512002)	Kirnitzsch_D
9	B-1	KV-H1 studna Doubice	Hřensko- Křinice_ČR
10	B-2	KV-H1 Doubice	Hřensko- Křinice_CR
11	B-3	V2 Suchá Bělá	Hřensko- Křinice_CR
12	B-5	V3A	Hřensko- Křinice_CR
13	B-6	V12 pod Sokolím hnízdem	Hřensko- Křinice_CR

Mapa odběrových míst

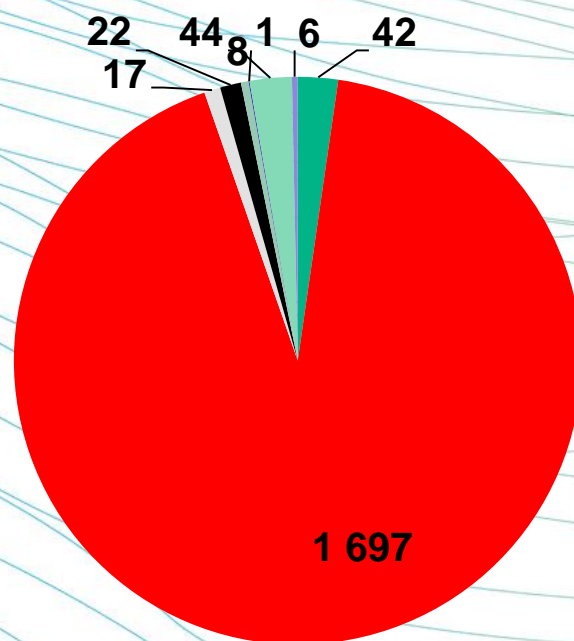

Výsledky

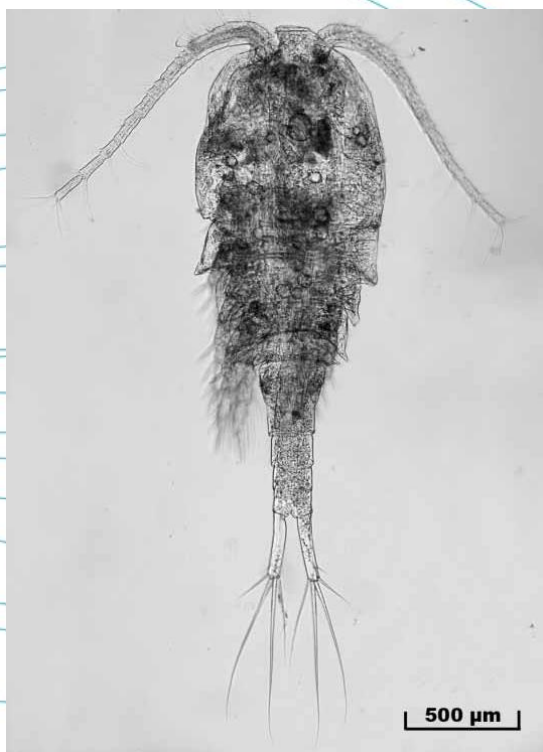

Přehled nalezených živočichů

- Amphipoda = koryši různonozí
- Cyclopida = buchanky
- Harpacticoida = plazivky
- Nematoda = hlísti
- Oligochaeta = máloštětinatci
- Acari = roztoči

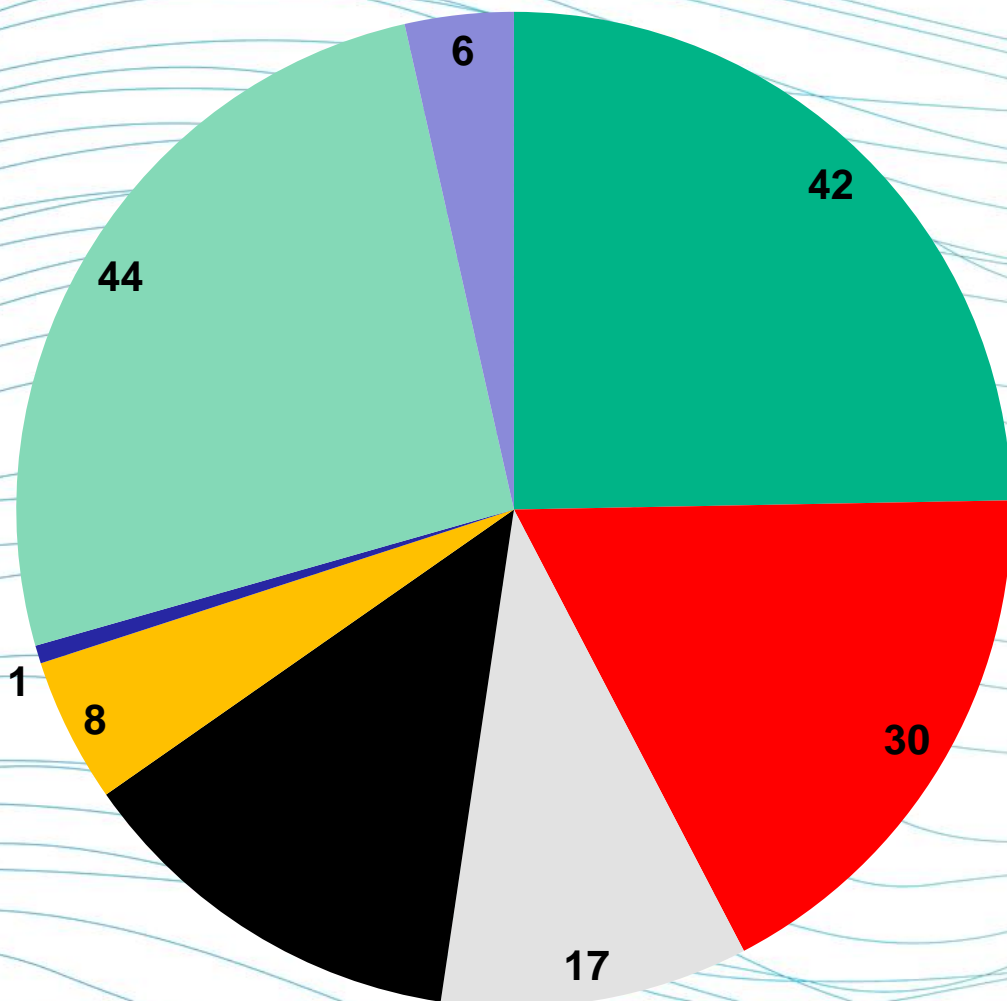

Cyclops bohater:

nález: lokalita B1 (studna)

Nejde o stygobionta.

Taxonomické složení a počty nalezených živočichů (bez druhů *Cyclops bohater* a *Diacyclops bicuspidatus* a jejich juvenilních stadií na lokalitě B1)

- Amphipoda = koryši různonozí
- Cyclopida = buchanky
- Harpacticoida = plazivky
- Nematoda = hlísti
- Oligochaeta = máloštětinatci
- Acari = roztoči
- Insecta (Chironomidae) = larvy pakomárů
- Rotatoria = vířníci

- Nejzastoupenější skupiny ve vzorcích: korýši klanonozí (Copepoda) a různonozí (Amphipoda)
- Ve vzorcích byly nalezeny i tři taxony ze skupiny kroužkovců (Oligochaeta), z toho dva podzemní
- Faunisticky nejbohatší : vrt S12 a oba prameny (SAQ1, SQ2) (Sasko)
- Na české straně významný Vrt V3 – nález druhu *Niphargus aquilex* (blešivec studniční), v Červeném seznamu organismů ČR kategorizovaného stupněm NT (téměř zranitelný).

- Prameny a podzemní vody v zájmové oblasti Česko-saského Švýcarska jsou rozdílně intenzivně osídleny živočichy.
- Z hlediska skladby živočichů byla nalezená společenstva typická pro prameny a podzemní vody této širší oblasti
- V oblasti bylo nalezeno 15 druhů podzemní fauny, z toho 6 exkluzivně pro tuto oblast. Zajímavý je mimo jiné nález blešivce *Niphargellus arndti*, a to jak v jednom prameni, tak i v podzemní vodě.

Jménem pracovního týmu děkuji za pozornost a zvu k prohlídce ukázek fauny